

SJETTE SANG

ARACHNE

Pallas lytted med stor interesse til denne beretning,
roste Musernes sang og retfærdige vrede og tænkte:

“At give andre applaus er godt, men at få den er bedre
og ikke tåle foragt, men hævne den, som jeg har magt til!”

Mæonerinden Arachne er den hun ønsker at straffe, 5
da hun har hørt at hun tror hun kan kappes med hende ved væven.

Denne Arachne var ikke berømt for sin fornemme herkomst,
men for sin fornemme kunst. Hendes far, Colophoneren Idmon,
farvede garn og klæder af uld i det Joniske purpur.

Moren var død, men var også en kvinde af folket og altså 10

lige så fin som sin mand. Men alligevel havde Arachne vundet sig navn med sin kunst og sin flid i de Lydiske byer, skønt hun boed beskedent i ravnekrogen Hypaepa.

Ja, så seværdigt var hendes værk at endogså Dryader ofte forlod deres kære Timolus's skov, og Najader ofte forlod deres kære Pactólus's kølige vande.

15

Ikke blot så de med fryd det færdige klæde, men så på at det blev lavet fra grunden – så nydeligt kunne hun kunsten – enten hun samlede den kartede uld til luftige kugler, eller hun tog dem så snildt i sin finger og med et roligt træk drog fibrene ud til florlette tråde fra totten, tvandt dem på tenen hun rørte med tommelen, eller broderede. Alle formodede hun var en elev af selve Minerva, men det benægter hun selv, ja bliver fornærmet og siger: “Lad os så kappes! Hun får det med mig som hun vil hvis jeg taber!”

24

Pallas forklæder sig da til en kone med falskelig gråt hår, tager sig også en krykke til hjælp for sin usikre gangart. “Alderdom,” siger hun så, “er ikke de rene skavanker; fordele har den, mit barn: Med årene kommer erfaring. Lyt til mit råd! Det er fint at du søger at vinde den største hæder af alle på jorden i håndarbejds-kunsten. Men bøj dig dog for kunstens gudinde, og bed hende tilgive dine dristige ord. Når du ber hende pænt, så gør hun det sikkert!”

30

Rasende ser Arachne på konen og slipper sit sytøj, kan knap styre sin hånd, og med vrede malet i minen svarer hun så den forklædte Minerva med følgende svada:

35

“Du kommer her som en tosse, senil og alderdomssvækket! Vist er det galt at ha levet for længe! Dit råd kan du spare til din niece eller din datter – hvis ellers du har en. Jeg skal nok klare mig selv. Tro endelig ikke du opnår noget som helst med dit råd: Jeg mener stadig det samme! Hvor blir hun af? Hvorfor konkurrerer hun ikke personlig?”

40

Da siger Pallas: "Hun er her!" og lader den gamle forsvinde,
og træder frem som sig selv. De Lydiske piger og Nymfer
nejer andægtigt. Alene Arachne blir ikke forskrækket. 45

Dog blir hun rød, og der stiger imod hendes vilje en blussen
op over kinderne, men den forsvinder igen, som Auroras
purpurfarvede skær blusser op når morgenen kommer,
men snart viger for hvidt når solen oprinder af havet.

Hun holder fast ved sin plan, og i tåbelig lyst til at vinde 50
styrter hun sig i ruin. Thi Jupiters datter er rede,
uden videre varsel og uden at opsætte kampen.

Hurtigt rejser de så, i hver sin ende af rummet,
hver sin væv og forsyner dens ramme med rending og vægte;
kæden rulles om bommen, og rendingen skilles med skelstok, 55
islætten føres så ind med skyttelens spidser i kæden,
fingrene strammer den til, og når den så ligger derinde,
bliver den banket på plads af kammen med alle dens tænder.

Travle, med bælterne spændt og kjolen stramt over brystet,
rører de armene fermt; deres iver gør fliden til glæde. 60

Dér blir der vævet i purpur, beredt i Tyriske kedler,
og i kulører med sarte, umærkeligt fine nuancer.
Ligesom Iris, når stråler fra solen rammes af regnen,
løfter en mægtig bue af farver op over himlen,
hvori der findes et væld af tusind forskellige farver; 65
men hvor den ene blir til en ny, er umuligt at fastslå,
skønt der er modsatte farver i hver sin ende af spektret.

Dér blir der også trukket med guld imedens der kunstfuldt
tegner sig gamle historier i klædet der vokser på væven.

MINERVAS BILLEDE

Mars's klippe på Cecrops' borg er Pallas's emne 70
og hendes fordums strid med Neptunus om navnet på landet.

Jupiter sidder iblandt de tolv Olympiske guder på deres troner. Hver enkelt af guderne gir hun hans eget særlige udtryk. Jupiters er som en konges skal være.

Hun lader bølgenes gud stå frem med sin vældige trefork, slå den i klippen så såret i fjeldet lader en vandstrøm vælte sig frem – som pant på at *han* er stadens beskytter. 75

Hun portrætterer sig selv med skjold og glimtende lanse, hjelmklædt, med sin aegide på brystet, i færd med at støde lansen i jorden hvoraf der da skyder en olietræsstamme op med rige oliven blandt grågrønne blade så alle guderne undres; Victorias billede afslutter serien. 80

For at Arachne skal vide hvad løn hun kan vente at høste for sit afsindige håb om at vinde over Athene, laver gudinden i hvert sit hjørne et felt med en kamp i, hver i sin egen kulør, med en vrimmel af miniaturer: 85

Øverst til højre får Haemus og Rhodope deres placering, isnende bjerge i Thrakien nu, men mennesker førhen, som lod sig kalde med Junos og Jupiters himmelske navne.

Overfor ser man hvor trist det gik Pygmaernes dronning. Hun ville kappes med Juno, men tabte, og Juno forvandlede hende til trane og lod hende slås med sin egen befolkning. 90

Også Antigone fik en vignet for at have foragtet Junos hår og til straf blive dækket af skinnende hvide fjer, og det hjalp hende ikke at være fra Troja og datter af kong Laomedon selv. Hun må klappe af sig og sin skønhed ved som en stork at klappe med vingen og knebre med næbbet. 95

I det resterende hjørne er Cinyras da han har mistet alle de døtre han havde; han ligger på trappen af templet – det er hans døtre! – og fælder sin tåre på trinene af dem. 100

Borten omkring gobelinen er fredens oliegrene:
Værket er færdigt og sluttet af træet der er hende helligt.

ARACHNES BILLEDE

Maeonerindens motiv er Europa, bedraget af tyren;
tyren ser ud som den svømmer, og havet ser ud som det bølger,
jomfruen synes at skue mod stranden hun nu må forlade, 105
kalde på sine veninder og skræmt trække foden tilbage,
bange for bølgernes toppe, der næsten gør tæerne våde.

Også Astérië var der, forført og fanget af ørnen,
ligesom Leda på ryggen, bedækket af brusende svane;
Jupiter skildred hun også forklædt som en Faun da han gjorde 110
Nycteus' dejlige datter gravid med tvillingedrenge,
og som Amphítryon lå hos Tiryns' dronning og gylden
fyldte Danaës skød og som flamme Asópus's datters,
tog Mnemosyne som hyrde og Deos datter som slange.

Også Neptunus var skildret som tyren der tog Aeoliden, 115
avled Aloeus' yngel forklædt som floden Enipeus
og som en vædder besprang Bisaltas' ungpigedatter;
også den blonde gudinde, den milde giver af kornet,
tog han, som hest, og som fugl den hugormehårede moder
til den bevingede hest, og Deucalions datter som marsvin. 120

Alle personer og steder er tegnet livagtig forskelligt:
Phoebus ser man forklædt som en bonde på landet, men også
snart som en flyvende høg og snart som en springende løve,
eller som hyrde der narrer den væne Macareïde,
Bacchus forfører som drue Erígone, medens Saturnus 125
hesteformummet blir far til dobbeltvæsenet Chiron.

Borten yderst i kanten af klædet er dejlige blomster,
ind mellem hvilke der slynger sig ranker med blade af vedbend.

ARACHNES FORVANDLING

Pallas, ja Avind selv, kunne ingenting finde at klandre.

Over Arachnes succes forærges den lysblonde krigsmø,
og med et ryk får hun tæppet med gudeskandaler i stykker.
Og med den skyttel hun havde, af buksbomtræ fra Cytórus,
slog hun Idmons Arachne tre-fire gange i panden.

130

Staklen forvinder det ikke. I trods tar hun strikken om halsen.
Pallas ynkes derover og løfter den hængte og siger:
"Livet skal du beholde, dit skarn, men hængte, det skal du!
For at du ikke skal sætte din lid til kommende tider,
lader jeg straffen forfølge din æt til de seneste slægtled!"

135

Inden hun går bestænker hun staklen med Hecates droger.
Straks som Arachne blir ramt af denne kop giftige edder,
mister hun håret og sammen med det både næse og øren,
hovedet skrumper, hun bliver så lille over det hele;
på hendes overkrop fimrer der fingre i stedet for lemmer,
resten er bug; men fra bagen af den producerer hun tråde,
øver fremdeles som før den kunst at spinde og væve.

140

145

NIOBE

Hele Lydien taler derom, og rygten når også
Phrygiens stæder og drøftes i samtlige lande i verden.
Niobe kendte Arachne fra før hun blev gift og som pige
havde sit hjem i Maeoniens land og i Sipylus' bjerge.
Dog tar hun ikke ved lære af straffen veninden må lide,
vil ikke vige for guder og vare sin dristige tunge.

150

Mange ting gør hende stolt; men hverken gemalens talenter
eller den byrd som de begge to har, eller kongelig trone
er hende sådan en glæde (om end det ja også er glæde)
som hendes børn. Og som mor ville Niobe have haft lykke
som ingen andre i verden – hvis ikke hun selv havde ment det.

155

Manto, Tiresias' datter der kendte det kommende, råbte
ud over gader og stræder, besjælet af kraft fra det høje:
"Kvinder i Thebens stad, kom alle og bed til Latona
og hendes tvilingebørn, de guder hun fødte til verden,

160